

แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
**GUIDELINES OF SCHOOL ADMINISTRATION FOR PROMOTING
ACTIVE LEARNING UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3**

อัจฉิมา วงศ์ชมภู¹

ศักดิ์นาภรณ์ นันท์²

สุชาติ บางวิเศษ³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Ajjima Wongchomphu¹

Sakdinaporn Nuntee²

Suchat Bangwiset³

^{1,2,3}Loei Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: aoink1994@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 62 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 70 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างแนวทาง และขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารโดยการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. =

0.77) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.49) และค่าดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$) 2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) และ 3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ มี 3 วิธีดำเนินการ มี 3 กิจกรรม/โครงการ และมี 4 วิธีปฏิบัติ 2) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มี 3 วิธีดำเนินการ มี 3 กิจกรรม/โครงการ และมี 4 วิธีปฏิบัติ 3) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ มี 3 วิธีดำเนินการ มี 3 กิจกรรม/โครงการ และมี 4 วิธีปฏิบัติ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี 3 วิธีดำเนินการ มี 3 กิจกรรม/โครงการ และมี 4 วิธีปฏิบัติ 3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.05) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.07) และด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.26)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; การบริหารสถานศึกษา;

ABSTRACT

The purposes of the research were to study the current condition, the desirable condition, and the modified priority need index of school administration for the active learning promotion in the schools under Loei Primary Educational Service Area Office 3, to study the guidelines for school administration. and to assess the guidelines of school administration. The research was divided into three phases. The first phase was to study the current condition, the desirable condition, and the modified priority need index. The population was a total of seventy-four school administrators and 107 teachers; the sample group was a total of 132 respondents, accounting for sixty-two school administrators and seventy teachers, selected by Krejcie & Morgan's sample size calculating table, including the stratified random sampling. The research instrument was the 5-level rating scale questionnaire. The second phase was to study the guidelines for school administration, divided into three steps, the first step to collect the qualitative data from three school administrators with the in-depth structured interview, the second step to draft the guidelines, and the third step to collect the data from nine qualified experts by the focus group discussion. The third phase was to assess the guidelines by five qualified experts. The statistics used for data analysis comprised frequency distribution, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). The descriptive analytics was used for the qualitative data analysis. The results were as follows. 1. The guidelines on school administration for active learning promotion in the schools under Loei Primary Educational Service Area Office 3 revealed that the current condition was totally found at a high level ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.77). The desirable condition was totally found at the highest level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49), and the top three modified priority needs indices were (1) strategic change management and innovation ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$), (2) learning design ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$), and (3) learning by thinking and doing ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$). 2. The result of school administration for active learning promotion in the schools under Loei

Primary Educational Service Area Office 3. There were four components; the first component of learning by thinking and doing, endowed with three operational methods, three activities, and four practices, the second component of using and develop the instructional media the innovation and the technology for learning, endowed with three operational methods, three activities, and four practices, the third component of learning design, endowed with three operational methods, three activities, and four practices, and the fourth component of authentic assessment, endowed with three operational methods, three activities, and four practices. 3. The overall assessment results of guidelines of school administration for active learning promotion in the schools under Loei Primary Educational Service Area Office 3 were found at a high level ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.26). Individually considered in the descending order, they were Feasibility ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.05), Utility ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.07), and Propriety ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.26).

Keywords: Active Learning; Administrator;

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบายสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องบูรณาการร่วมกันให้ดำเนินการตามนโยบายได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามหลักสูตรภาคบังคับที่กฎหมายกำหนด และมีความรู้ หรือทักษะ ที่เกิดจากการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ที่ผู้บริหารได้มีการบริการพัฒนาหลักสูตรตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้และเกิดทักษะที่ดี ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการประกอบอาชีพได้ ทักษะที่จำเป็นในสังคมความรู้ คือ ทักษะการคิด วิเคราะห์ทักษะในการเลือกสรรและประมวลข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มากมาย แต่ในสภาพปัจจุบัน ครูผู้สอนยังสอนด้วยการบรรยาย ไม่เน้นการสอนกระบวนการอันนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ จึงควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่สามารถใช้ชีวิตได้ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการสร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม จึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในศตวรรษที่ 21 และศึกษานิเทศก์ต้องช่วยเหลือและทำงานร่วมกันกับครูผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูใช้ศักยภาพในการสอนอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสถานศึกษาประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ควรให้ครูออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความเหมาะสมและความสามารถของผู้เรียน 2) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรม 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สถานศึกษาประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินผลตามสภาพจริง 4) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้มีทักษะในการคิด และสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้บริหารจึงต้องมีแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อีกทั้งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นวิทยานิพนธ์แบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 181 คน ผู้บริหารจำนวน 74 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการจำนวน 107 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 132 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 62 คน

และครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการจำนวน 70 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามอำเภอ

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน และนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือเนื้อหาเท่ากับ 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 30 คน สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการพิจารณาและยืนยันข้อมูล

4. แบบประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ ใช้ในการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทาง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แบบชุดแบบสอบถามและผ่านระบบ Google Form เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา ในการให้สัมภาษณ์พร้อมบอกวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ระบุวันเวลาที่ชัดเจน และส่งหนังสือขอ อนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ จากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม พร้อมบอกวัตถุประสงค์ ของการเข้าร่วม ระบุวันเวลาที่ชัดเจน และส่งหนังสือ ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย

4. การประเมินแนวทาง ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ พร้อมส่งหนังสือขอ ความอนุเคราะห์ไปถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทาง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (PNI modified)

2. การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) การยกร่างแนวทาง (Drafting) โดยคัดเลือกจากค่าความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

3. การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้แบบประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปรากฏผลตามที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ใน 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้	3.96	0.74	มาก	4.57	0.47	มากที่สุด	0.15	2
3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.91	0.85	มาก	4.55	0.51	มากที่สุด	0.16	1
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ	3.95	0.75	มาก	4.55	0.49	มากที่สุด	0.15	3
4. ด้านการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ตามสภาพจริง	3.99	0.75	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด	0.14	4
รวม	3.95	0.77	มาก	4.56	0.49	มากที่สุด	0.15	

จากตารางที่ 1 พบว่ามีสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.77) สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านที่มีความต้องการจำเป็นตามลำดับ คือ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.16) ลำดับที่ 2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.15) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ (PNI_{modified} = 0.15) และลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (PNI_{modified} = 0.14)

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 2) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง รวมทั้งสิ้น 12 วิธีดำเนินการ 12 กิจกรรม/โครงการ 48 วิธีปฏิบัติ

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.26) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.07) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.26)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม

สภาพจริง ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีแนวทางการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับเฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โปรแกรมการสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล มี 4 โมดูล คือ การออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ มาลี โชติชัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนบ้านหนองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากาญจนบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนบ้านหนองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากาญจนบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 3) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) ด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากลาง เขต 3 พบว่ามีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1. การออกแบบการเรียนรู้ 2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ 3. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ 4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับ เหมือนฝัน ยองเพชร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาควรใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผู้บริหารควรมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินการจัดการเรียนรู้ นำผลจากการนิเทศ กำกับติดตามตรวจสอบให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครูเพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองและปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนต่อไป

ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากลาง เขต 3 เพื่อประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ สรลพร ถนัทรอบ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้าน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา สุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ส่งเสริมและสนับสนุนในการนำสื่อและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในกระบวนการคิดและให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวัดและประเมินผลให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มาลี โชติชัย. (2563). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนบ้านหนองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอุบลราชธานีเขต 3*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สร้อยพร ถนังรอบ. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เหมือนฝัน ยองเพชร. (2563). *แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา*. ปริญญา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1986). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.